

Multikulturalizmin Azərbaycan modeli xarici ölkələrdə

Müsiqə Bayramı

Azərbaycanda multikulturalizm və tolerantlıq ənənələri yüksək səviyyədədir. Azərbaycanda tarixən mövcud olan milli və dini tolerantlıq ənənələri bu gün dünya ölkələri və beynəlxalq qurumlar tərəfindən də böyük maraqla qarşılanır.

“Azərbaycan hələ qədim dövrlərdən müxtəlif xalqların və fərqli dini inanclara sahib insanların mehriban şəraitdə yaşadığı dövlət olub. Multikulturalizm siyasətinin məqsədi də elə müxtəlif dinləri və mədəniyyətləri bir dam altında birləşdirməkdən ibarətdir. Bu mənada, multikulturalizm termini hələ yaranmamış və populyarlaşmamış, bu anlayışı ifadə edən ənənələr rüşeym halında da olsa Azərbaycan tarixində mövcud olub. Bu gün isə artıq Azərbaycan dünyada multikulturalizmin ünvanlarından birinə çevrilib”.

Bu fikirləri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi **Billurə Aslanqızı** qəzetimizə açıqlamasında deyib. Onun sözlərinə görə, ölkəmiz bütün dünyada həm də tolerantlıq örnəyi kimi tanınır. Azərbaycanda dini və milli dözümlülük, tolerantlıq yüksək səviyyədədir: “Azərbaycan dindarları din, məzhəb və təriqətlərindən asılı olmayaraq, qarşılıqlı hörmət və dostluq şəraitində fəaliyyət göstərir, dini ayin və mərasimlərini sərbəst yerinə yetirirlər. Elə buna görə də insan hüquqlarını qoruyan və ona hörmət edən humanist bir siyasət kimi multikulturalizmin Azərbaycanda formalaşması elə ilk dövrdən uğurla nəticələndi. Müstəqilliyin ilk illərində Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın gələcək uğurlu inkişafı üçün dəqiq ideoloji hədəf seçərək, öz siyasəti ilə əsrlər boyu formalaşmış çoxmədəniyyətlik ənənəsini keyfiyyətə yeni müstəviyə, siyasət müstəvisinə keçirdi. Ulu Öndərin siyasətinin məntiqi davamı olaraq, Prezident İlham Əliyevin yeritdiyi uğurlu siyasət nəticəsində bu sahədə qısa müddət ərzində bir çox işlər görüldü”.

Heç şübhəsiz ki, Azərbaycan multikulturalizminin dünyada tanınmasında Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin (BBMM) rolu danılmazdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Fərmanı ilə 2014-cü ilin may ayında yaradılan Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin əsas məqsədi Azərbaycanın multikulturalizm modelini xarici ölkələrdə təbliğ etmək, eləcə də xarici ölkələrin birgə yaşayış modelini tədqiq edərək, müqayisələr aparmaq və daha mükəmməl cəmiyyət forması ortaya qoymaqdan ibarətdir. Ötən zaman çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər planı - həm ölkə daxilində, həm də onun xaricində baş tutan forumlar, konfranslar, “dəyirmi masa”lar, eləcə də regionlarda gerçəkləşən müxtəlif görüşlər və toplantılarla BBMM sadəcə vətəndaşdan beynəlxalq təşkilat rəhbərinə qədər hər kəsə Azərbaycan multikulturalizm siyasətinin mahiyyətini və önəmini çatdırmağa çalışdı. Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ili Azərbaycanda “Multikulturalizm ili” elan etməsi BBMM-in məsuliyyətini daha da artıraraq, fəaliyyət dairəsini genişləndirdi.

“Bu gün BBMM Azərbaycan multikulturalizm modelini akademik dairələrdə də təbliğ edir. Dünyanın 20-dən artıq nüfuzlu universitetində, eləcə də yerli ali məktəblərdə “Azərbaycan multikulturalizmi” fənninin tədrisi, bu prosesin məntiqi davamı olan və ildə iki dəfə təşkil edilən Beynəlxalq Multikulturalizm Yay və Qış məktəbləri layihəsi, Azərbaycan tarixinin qədim və erkən orta əsrlər dövrünə aid olan Qafqaz Albaniyasının maddi-mədəni irsi, tarixi, coğrafiyası, əhalisi ilə bağlı yerli və xarici ölkə alimlərinin araşdırmalarını diqqət mərkəzində saxlayan “Qafqaz Albaniyasını öyrənirik” layihəsi, təkcə Azərbaycanın ictimai-siyasi, elmi həyatında deyil, zorakılığa və terrora qarşı çıxış edən digər ölkələrdə də əhəmiyyətli hadisəyə çevrilmiş “Terror multikulturalizmə qarşı” layihəsi, habelə xarici ölkə gənclərinin təşkil etdiyi “Azərbaycanın gənc dostları” klubunun fəaliyyəti buna nümunə göstərilə bilər”, - deyərək qurumun rəsmisi vurğulayıb.

Qeyd olunub ki, Mərkəz yaradılanda onun fəaliyyəti sadəcə Bakıyla məhdudlaşmadı: “Bu gün dünyanın 10 ölkəsində fəaliyyət göstərən filialları arasında koordinasiyanın təşkil olunması və onların birlikdə silsilə şəkildə Azərbaycanda baş verən hadisələrə reaksiya göstərməsi, Azərbaycan multikulturalizmini öz dairələrində təbliğ etməsi işində BBMM mühüm rol oynayır. Bununla yanaşı, ingilis dilində nəşr edilən “Beynəlxalq multikulturalizm” elmi araşdırmalar jurnalı, Azərbaycan Televiziyası ilə birgə layihə kimi yayımlanan “Multikulturalizm” verilişi, eləcə də müxtəlif dillərdə hazırlanan elmi və publisistik nəşrlər də Mərkəzin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərini təşkil edir”.

Azərbaycan daim rəngarəng mədəniyyətləri özündə birləşdirən cəmiyyət olub. Zaman isə göstərdi ki, “Multikulturalizmin alternativi yoxdur” fikri sadəcə bir ifadə deyil, həqiqətdir. Bu gün multikulturalizmin Azərbaycan modeli yalnız ölkə daxilində deyil, eləcə də beynəlxalq təşkilatlarda və xarici ölkələrdə uğurla təbliğ olunmaqdadır.